WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 21 grudnia 2023 r.

PS-Ka. 431.9.2023.4

Pani

Krystyna Kois – Jaźwiec

Dyrektor

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

ul. Limanowskiego 17

63-400 Ostrów Wielkopolski

ZALECENIA POKONTROLNE

al. Niepodległości 16/ 18, 61-713 Poznań,
tel. 61-854-18-25, fax 61-854-15-44
www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: ps@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

Na podstawie art. 22 pkt 8, w związku z art. 126 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej[1], zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Kaliszu, w dniach: 26 października 2023 r., 30 października 2023 r., 16 listopada 2023 r. i 23 listopada 2023 r. przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim, z siedzibą pod adresem: 63-400 Ostrów Wielkopolski, ul. Limanowskiego 17[2].

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

Ustalenia kontroli zostały szczegółowo opisane w protokole kontroli, który został podpisany przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 7 grudnia 2023 r.

W wyniki kontroli w zakresie kwalifikacji kadry realizującej zadania pomocy społecznej ustalono, że dyrektor oraz pracownicy MOPS, za wyjątkiem jednego pracownika, zatrudnionego na stanowisku starszego pracownika socjalnego - posiadają wymagane kwalifikacje, określone w ustawie o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960, ze zm.)[3]. Zastępca dyrektora MOPS nie posiada specjalizacji z organizacji pomocy społecznej.

Osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zatrudnione w podmiotach zewnętrznych, za wyjątkiem jednej osoby wskazanej w protokole kontroli, posiadają wymagane kwalifikacje, określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189 poz. 1598, ze zm)[4].

W kwestii zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących stwierdzono, że MOPS spełnia ustawowy wymóg w tym zakresie, określony w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

Miasto Ostrów Wielkopolski opracowało strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016 – 2022, obecnie jest w trakcie opracowywania strategii na kolejne lata, sporządziło także ocenę w zakresie pomocy społecznej za rok 2022.

W okresie objętym kontrolą MOPS realizował zadania gminy, takie jak: praca socjalna, zapewnienie posiłku/dożywianie dzieci, podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej

[1]) (Dz. U. z 2023 r., poz. 901), zwana dalej „ustawą o pomocy społecznej".
[2]) zwany dalej „MOPS" lub „Ośrodek".
[3]) zwany dalej „rozporządzeniem w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych".
[4]) zwany dalej „rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych".

wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych oraz realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, współpraca z powiatowym urzędem pracy, pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, a także przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt: 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 15, 16, 16a, 19, 20; art. 17 ust. 2 pkt 1 oraz art. 18 ust. 1 pkt 3 i pkt 9 ustawy o pomocy społecznej.

Należy stwierdzić, że w sprawdzonej dokumentacji 83 losowo wybranych osób/rodzin w zakresie przyznawania ww. świadczeń, pomoc przyznawana była zasadnie. Nie budzi zastrzeżeń wysokość, okres na jaki przyznawano określone świadczenia oraz terminowość załatwiania spraw, w tym wydawania decyzji administracyjnych, co zgodne jest z przepisami ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.)[5].

W trakcie czynności kontrolnych sprawdzono w powyższym zakresie łącznie 145 decyzji administracyjnych, przy czym w przypadku 20 z nich nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast w pozostałych 125 decyzjach, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, stwierdzono poniższe nieprawidłowości.

1. W zakresie wydanych decyzji administracyjnych, stwierdzono, że:

a) w 90 decyzjach wskazano niewłaściwą podstawię prawną tj.: nie wskazano w nich konkretnych jednostek redakcyjnych przytoczonych przepisów ustawy o pomocy społecznej, aktów wykonawczych, w tym również aktów prawa miejscowego bądź też wskazano niewłaściwe w danej sprawie przepisy aktów prawnych,

b) w przypadku 2 decyzji nie rozstrzygnięto o zakresie przyznanych usług opiekuńczych – do czego zobowiązuje przepis art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej,

c) w przypadku 15 decyzji nie zawierały one uzasadnienia prawnego i faktycznego,

d) w przypadku 16 decyzji nie zawierały one uzasadnienia faktycznego,

e) w przypadku 2 decyzji nie zawierały one uzasadnienia prawnego.

Powyższe narusza przepis art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5 i pkt 6 kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W przypadku 10 decyzji, wskazanych w protokole kontroli, w odniesieniu do indywidualnej sprawy, zastosowano niewłaściwy tryb wzruszenia decyzji, naruszając tym samym przepis art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

3 W 30 decyzjach, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, termin realizacji przyznanego nimi świadczenia (zarówno pieniężnego, jak i niepieniężnego) wyznaczono na dzień, w którym decyzje je przyznające nie funkcjonowały jeszcze w obrocie prawnym, gdyż nie zostały doręczone stronie.

[5]) zwany dalej „kodeksem postępowania administracyjnego"

Powyższe narusza przepis art. 110 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

4. W 3 sprawach szczegółowo opisanych w protokole kontroli, w przypadku przyznanej pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, MOPS nie dokonał do końca czerwca 2023 r. weryfikacji decyzji przyznających ww. usługi w zakresie odpłatności za okres od 1 maja 2023 r., do czego zobowiązuje przepis paragrafu 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 16 lutego 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

5. Decyzją z dnia 13 lipca 2023 r. Nr MOPS-DŚ.4425. SPD.129.2023.J dokonano zmiany decyzji z dnia 1 lutego 2023 r. Nr MOPS-DŚ.4425.SPD.36. 2023.J z późn. zm., która to decyzja, zgodnie z § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, zachowała moc (funkcjonowała w obrocie prawnym) do 30 czerwca 2023 r. (patrz poz. 26 strona 50 protokołu kontroli).

6. W 2 sprawach szczegółowo opisanych w protokole kontroli, pomimo powzięcia podczas kolejnego wywiadu środowiskowego informacji o zmianie sytuacji dochodowej strony o kwotę wyższą niż 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i tym samym kwalifikacją strony do ponoszenia odpłatności za usługi w wyższej wysokości - MOPS nie podjął działań w kierunku weryfikacji odpłatności za usługi przyznane do czerwca 2023 r. (patrz poz. 66 i 67 str. 86 i str. 89 protokołu kontroli).

7. W przypadku 7 decyzji, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, nadano im rygor natychmiastowej wykonalności – art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, przy czym termin realizacji świadczenia bądź też dokonania odpłatności za świadczenia, wyznaczony został po upływie terminu do wniesienia odwołania od decyzji.

Powyższe narusza przepis art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

8. W 3 sprawach zakończonych decyzjami w sprawie przyznania pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym, decyzje nie zostały poprzedzone pisemnymi uzgodnieniami, do czego zobowiązuje przepis art. 53 ust. 9 i ust. 10 ustawy o pomocy społecznej.

9. W jednej sprawie pomimo złożenia kolejnego wniosku o przyznanie pomocy, nie przeprowadzono aktualizacji wywiadu środowiskowego, w dokumentacji znajduje się jedynie wyciąg z kwestionariusza wywiadu środowiskowego cześć D z dnia 31 lipca 2023 r. - co narusza przepis art. 106 ust. 4 i art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Jak podała Pani w wyjaśnieniu, w okresie objętym kontrolą, z uwagi na brak potrzeb/ wniosków/zainteresowania Ośrodek nie realizował ustawowo określonych zadań pomocy społecznej, takich jak: opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe na osobę, która

rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polski.

Ponadto wyjaśniła Pani, że MOPS w okresie objętym kontrolą nie udzielał pomocy:

- w naturze w formie zapewnienia ubrania, gdyż pomoc na ten cel realizowana była w formie zasiłku celowego, przyznawanego na zakup odzieży i obuwia lub też Ośrodek kierował osoby do organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Ostrowa Wlkp., udzielających pomocy w formie przyznawania odzieży/obuwia,
- w formie przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z uwagi na fakt, że MOPS wydaje decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na okres 90 dni, a w przypadku osób bezdomnych posiadających prawo do zasiłku stałego, opłacana jest składka na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu pobieranego świadczenia.

Nie realizowano także zadania gminy polegającego na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz kierowaniu do nich osób wymagających opieki, gdyż jak podaje Pani, na terenie powiatu ostrowskiego funkcjonuje dom pomocy społecznej, który w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców Miasta Ostrowa Wlkp.

Zgodnie z Pani wyjaśnieniem nie było realizowane także zadanie gminy w zakresie prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z uwagi na fakt, że na terenie Miasta Ostrowa Wlkp. funkcjonuje ŚDS o zasięgu powiatowym oraz 2 warsztaty terapii zajęciowej, które to placówki zabezpieczają potrzeby miasta w tym zakresie.

Stwierdzono również, że Miasto Ostrów Wielkopolski nie ustaliło sposobu sprawienia pogrzebu w drodze uchwały Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego lecz zadanie to realizowane jest w oparciu o Zarządzenie nr 27/2012 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie

Wielkopolskim z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie zasad sprawienia pogrzebu przez MOPS.

Pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Ośrodka w zakresie realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami **ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zalecam:

1. W zakresie kwalifikacji kadry realizującej zadania pomocy społecznej:

- uregulowanie kwestii zatrudnienia pracownika zatrudnionego w MOPS na stanowisku starszego pracownika socjalnego, nieposiadającego kwalifikacji na zajmowanym stanowisku, określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- monitorowanie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wyłącznie przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje, określone w rozporządzeniu w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, celem wyeliminowania nieprawidłowości świadczenia tych usług przez osoby bez wymaganych kwalifikacji.

2. W zakresie decyzji administracyjnych:

- wydawanie decyzji, zgodnie z wymogami przepisu art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5 i pkt 6 kodeksu postępowania administracyjnego, w zakresie podstawy prawnej, rozstrzygnięcia i uzasadnienia prawnego i faktycznego decyzji,
- stosowanie w przypadku konieczności zmiany decyzji przepisu art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej tylko w sytuacjach określonych/przewidzianych ww. przepisem,
- stosowanie zasady związania organu wydanym przez siebie aktem administracyjnym, wynikającej z przepisu art. 110 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego,
- stosowanie przepisów przejściowych, w sytuacji zmiany przepisów aktów wykonawczych do ustawy o pomocy społecznej,
- realizowanie przyznanej pomocy po upływie terminu do wniesienia odwołania od decyzji, w przypadku gdy decyzji nie został nadany rygor natychmiastowej wykonalności, a w przypadku nadania rygoru natychmiastowej wykonalności przed upływem terminu do wniesienia odwołania, zgodnie z przepisem art. 130 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Podjęcie działań w kierunku uregulowania stanu prawnego decyzji z dnia 13 lipca 2023 r. Nr MOPS-DŚ.4425. SPD.129.2023.J, zmieniającej decyzję z dnia 1 lutego 2023 r. Nr MOPS-DŚ. 4425. SPD.36.2023.J z późn. zm., która to decyzja, zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, zachowywała moc (funkcjonowała

w obrocie prawnym) do 30 czerwca 2023 r.

4. W kwestii nieprawidłowości, o której mowa w pkt. 6 str. 4 niniejszych zaleceń - monitorowanie sytuacji dochodowej osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych, celem weryfikacji decyzji ustalającej odpłatność za ww. świadczenia.

5. Poprzedzanie decyzji w sprawie skierowania osoby do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym pisemnymi uzgodnieniami z osobą ubiegającą się o ww. pomoc, zgodnie z przepisem art. 53 ust. 9 i ust. 10 ustawy o pomocy społecznej.

6. W przypadku osób ubiegających się o pomoc po raz kolejny, sporządzanie aktualizacji wywiadu środowiskowego, zgodnie z przepisem art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w związku z przepisem art. 106 ust. 4 ww. ustawy.

7. Podjęcie działań zmierzających do ustalenia przez Miasto Ostrów Wielkopolski zasad sprawiania pogrzebu, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 44 ustawy o pomocy społecznej.

Ponadto rekomenduję uzyskanie przez osobę zatrudnioną na stanowisku zastępcy dyrektora MOPS specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.
Jednocześnie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego klasyfikowanego certyfikatu/
podpis elektroniczny zweryfikowano w dniu 21. 12. 2023
wynik weryfikacji: ważny / ~~nieważny / brak możliwości weryfikacji~~
podpisał/a Hanna Zawadka

Do wiadomości:
Pani Beata Klimek Prezydent Miasta Ostrowa Wielkopolskiego
Al. Powstańców Wielkopolskich 18
63-400 Ostrów Wielkopolski